

Miran Možina¹

Uvodnik o Dodu in skupnih dejavnikih v superviziji

Editorial about Dodo and common factors in supervision

Odkar se je Dodo jeseni 2020 in pomladi 2021 prvič pojavil v Kairosu (slika 1), ne le kot glasnik teorije skupnih dejavnikov, temveč tudi kot javni zastopnik psihoterapije kot samostojnega poklica in multidisciplinarne akademske vede, je bil poleg svojih mednarodnih obveznosti še naprej zelo aktiven in ustvarjalen tudi na Slovenskem. Razveselili so ga namreč pozitivni odzivi na objave v Kairosu s strani številnih slovenskih psihoterapevtov ter študentov in edukantov, ki si želijo več sodelovanja ne le med različnimi psihoterapevtskimi šolami oz. pristopi, temveč tudi med različnimi strokovnjaki na področju duševnega zdravja, kar leži v sami srčiki Dodovih prizadevanj.

Slika 1

Dodo je slovenskim psihoterapevtom prvič priskočil na pomoč jeseni 2020. Od takrat neutrudno in nesebično nadaljuje s svojim poslanstvom glasnika teorije skupnih dejavnikov in javnega zastopnika psihoterapije kot samostojnega poklica in multidisciplinarne akademske vede.

¹ Mag. Miran Možina, dr. med., psihiater in psihoterapevt, Univerza Sigmunda Freuda Dunaj – podružnica v Ljubljani (SFU Ljubljana), miranmozina.slo@gmail.com

1. **Dodo izda prvi slovenski priročnik za kliente psihoterapije *Dodo se pogovarja: vodnik po psihoterapiji***

V istem času je Dodo zbral skupino uglednih slovenskih psihoterapevtov in psihoterapevtov – Malko Čeh, Tomaža Flajsa, Mija Marijo Klemenčič Rozman, Urško Kranjc Jakšo, Romano Kress, Vladimirja Miloševića, Mirana Možina, Matijo Pajerja, Primoža Rakovca in Barbaro Repinc Zupančič – ter nam predlagal, če bi pod njegovo taktirko napisali prvi slovenski psihoterapevtski priročnik. V njem naj bi na poljuden in razumljiv način psihoterapijo predstavili in približali širši javnosti, še posebej potencialnim uporabnikom in tudi klientom, ki so v psihoterapevtsko obravnavo že vključeni. K sodelovanju je povabil tudi Ano, ki je po ločitvi doživljala čustvene stiske in je razmišljala o tem, da bi poiskala pomoč psihoterapevta in se ji ob tem porajalo nešteto vprašanj. Predlagal je, da mu pomagamo kot svetovalcu, ki bo Ani poskušal psihoterapijo osvetliti z različnih vidikov in na njena vprašanja čim razumljiveje odgovarjati.

Rečeno, storjeno! Avgusta 2022 je v sozaložništvu Slovenske krovne zveze za psihoterapijo, ljubljanske podružnice Univerze Sigmunda Freuda z Dunaja (SFU Ljubljana) in založbe UMco izšel priročnik z naslovom *Dodo se pogovarja: vodnik po psihoterapiji* (glej sliko 2)

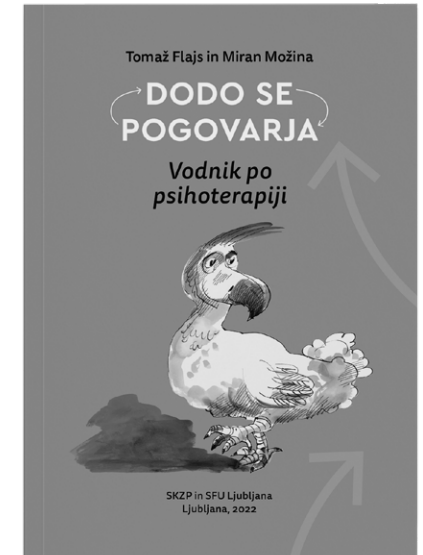
V priročniku, ki je po zaslugi prisrčnih ilustracij akademske slikarke Ejti Štih in mojstrskih dopolnitvah oblikovalca Kostje Brasa vizualno bogat in privlačno pregleden, Dodo skozi interaktiven in dinamičen pogovor Ani odgovarja na vprašanja, kot so: Kakšni so učinki psihoterapije? Kaj je pomembno pri izbiri psihoterapevta? Kje poiskati terapevta zase? Kako psihoterapija poteka? Kdaj je dovolj pomoč s pogovorom in kdaj je dobro seči tudi po tabletah? Kako da ni psihoterapija vse, kar se pod tem imenom oglašuje? Kakšne so metode in tehnike v psihoterapiji? Kaj so normativni in etični vidiki psihoterapije? Kako na konkretnem primeru izgleda psihoterapevtski proces? Kako to, da je glavni junak psihoterapije klient? Kakšne so odlike dobrih, učinkovitih psihoterapevtov? Kaj so značilnosti dobrega terapevtskega odnosa med terapevtom in klientom?

V svojih odgovorih se je Dodo izkazal kot odličen posrednik in tolmač izsledkov številnih raziskav, ki kažejo na skupne značilnosti in podobno učinkovitost različnih psihoterapevtskih pristopov, kar je v strokovni literaturi že od leta 1936 poznano kot »razsodba ptiča Doda«. Po drugi strani pa je na dostopen in razumljiv način opisal t. i. »kontekstualni model«, po katerem je psihoterapija avtonomna znanstvena disciplina in samostojen poklic s področjem delovanja v številnih družbenih resorjih od zdravstva, vzgoje in izobraževanja, socialnega varstva, pravosodja, notranjih zadev, gospodarstva, športa, zdravstvenega turizma itn. Veliko mu je namreč do tega, da bi se v javnosti vse bolj širilo spoznanje,

da psihoterapija ne vključuje le zdravljenja duševnih motenj, temveč tudi preventivo ter podporo ljudem za osebno rast v čustvenih in eksistencialnih stiskah, ob izgubah in stresnih situacijah.

Slika 2

Dodo ponosno gleda z naslovnice prvega slovenskega vodnika po psihoterapiji *Dodo se pogovarja* za potencialne uporabnike psihoterapije in za kliente, ki so v psihoterapijo že vključeni.

2. **Odprtje spletne strani *dodosvetuje.si***

Nato je 1. septembra 2022 Dodo odprl svojo spletno stran *Dodo svetuje* (dodosvetuje.si), za katero še zbira raznoliko ekipo slovenskih psihoterapevtov ter študentov in edukantov psihoterapije, ki bodo skrbeli za njen razvoj. V kolikor bi radi sodelovali, ste zelo dobrodošli in lahko pišete kar meni, saj sem že član ekipe. Kar namreč še posebej krasi Doda, je, da nerad solira, temveč hoče vedno sodelovati v timu. Trenutno je stran posvečena predstavitvi priročnika *Dodo se pogovarja*, kjer lahko po zaslugi tankočutnega oblikovalca Kostje Brasa, ki se je Dodu že prav posebno priljubil, obiskovalci potešijo svojo radovednost, medtem ko hkrati uživajo v grafično razkošni postavitvi ključnih vsebin priročnika. Ob tem Dodo sproti odgovarja na nova vprašanja, ki mu jih zastavljajo tisti, ki se odločajo za obisk pri psihoterapevtu, npr. koliko je potrebno plačati za psihoterapevtsko uro, kakšna je optimalna frekvenca srečanj, kdaj se pokažejo prvi učinki psihoterapije, kdaj zamenjati psihoterapevta, v kolikor ti terapevt ne ustreza, kakšne so možnosti obravnave psihoterapije na daljavo itn. Dodova spletna stran bo v kratkem začela tudi z rednimi objavami poročil o Dodovih aktivnostih v Sloveniji in omogočala ogled raznih video posnetkov, v načrtu pa so tudi podkasti za promocijo psihoterapevtskih vsebin.

3. **Dodovi nastopi na evropskem psihoterapevtskem kongresu septembra 2022 v Ljubljani in v medijih**

Le slab teden kasneje, od 7. do 10. septembra 2022, je Dodo v Cankarjevem domu v Ljubljani nastopil na 11. evropskem kongresu Evropske zveze za družinsko

terapijo (EFTA) z naslovom *Sistemske resonance in interference v (post)pandemičnem obdobju, kontekstu podnebnih sprememb in migracij v Evropi*². EFTA je s strani Evropske zveze za psihoterapijo (EAP) pooblaščen evropsko krovno združenje za sistemsko psihoterapijo. Veliko prostovoljnega dela je prispeval že v pripravah na kongres in s tem pripomogel, da je bil to z 850 udeleženci največji psihoterapevtski dogodek v Sloveniji do zdaj. Najprej se je izkazal z dobrodošlico vsem udeležencem kongresa v otvoritvenem nagovoru, ko je s svojo pojavo in prisrčnostjo ogrel vse prisotne. Nato je nastopil še na raznih simpozijih, predavanjih, delavnicah in okroglih mizah. Še posebno medijsko opažena je bila njegova udeležba na okrogli mizi z naslovom *Regulativa psihoterapije v Evropi: Kaj se Slovenija lahko nauči od drugih evropskih držav?*³ Njen glavni namen je bila izmenjava informacij o trenutnem stanju zakonske ureditve v različnih evropskih državah ter na podlagi teh izkušenj iskanje poti in pobud za sodobno in kvalitetno normativno ureditev psihoterapije v Sloveniji. Udeleženci okrogle mize smo predstavili situacijo v Latviji, Srbiji, Avstriji, Nemčiji, na Poljskem in Sloveniji. Okrogli mizi je sledila tiskovna konferenca na temo zakonske ureditve področja psihoterapije v Sloveniji (slika 3).

Slika 3

Udeleženci tiskovne konference o regulativi psihoterapije v Evropi in Sloveniji, 9. 9. 2022 v Cankarjevem domu v Ljubljani. Z leve Miran Možina, Gerda Mehta iz Avstrije in Urška Kranjc Jakša. Na mizi v podporo Dodov priročnik.

- 2 Več o kongresu je zapisanega na povezavi <https://www.sfu-ljubljana.si/sl/novice/sistemske-interference-resonance-porocilo-z-11-evropskega-kongresa-sistemske-psihoterapije>
- 3 Posnetek tiskovne konference o regulativi psihoterapije po Evropi in Sloveniji je dostopen na <https://www.sfu-ljubljana.si/sl/novice/regulativa-psihoterapije-v-evropi-kaj-se-slovenija-lahko-nauci-od-drugih-evropskih-drzav>

Ker je Dodo s svojimi argumenti o potrebi po zakonski ureditvi psihoterapije kot samostojnega poklica in avtonomne znanstvene vede prepričal tudi predstavnike medijev, je sledilo povabilo na intervju z Vido Petrovčič, ki je bil prikazan na prvem programu nacionalke 2. oktobra 2024. Po odzivih gledalcev se je Dodo spet izkazal s svojim širokim pogledom ter strpnim in povezovalnim tonom.

4. **Dodo navdušil ob svetovnem dnevu duševnega zdravja 10. oktobra 2022 na prireditvi *Poiskati pomoč je pogumno* zavarovalnice Triglav**

Dodo seveda nikakor ni hotel izpustiti priložnosti za promocijo psihoterapije, ki se je ponudila ob svetovnem dnevu duševnega zdravja. Izmed več povabil je izbral zavarovalnico Triglav, ki je organizirala okroglo mizo z naslovom *Poiskati pomoč je pogumno*⁵. Ob tej priložnosti je zavarovalnica med svoje zaposlene razdelila 200 izvodov Dodo priročnika, hkrati pa je odprla nov program Psihološka pomoč Kolektivno, s katerim v primeru duševne stiske zavarovanca omogoča kritje stroškov storitev psihološke pomoči v obliki individualne psihoterapije. Že to je bila zelo dobra novica, še boljša pa, da se je zavarovalnica obrnila na SKZP in SFU Ljubljana za pomoč pri sestavi seznama psihoterapevtov, ki jih bo priporočila svojim zavarovancem. Odgovorni pri zavarovalnici namreč podpirajo Dodovo stališče, da lahko kvalitetno psihoterapevtsko pomoč nudijo samo tisti, ki imajo poklicno psihoterapevtsko izobrazbo po evropskih kriterijih. Pri tem ni pomembno, ali delajo v zdravstvu ali zunaj njega, glavno je, da so dostopni. Glede na nedopustno dolge čakalne dobe (leto in več), ki že veliko let obstajajo v zdravstvu, v kolikor poskušajo pacienti priti do psihoterapije pri kliničnih psihologih ali psihiatrih na napotnico, je seveda nekaj sto psihoterapevtov, ki delamo zunaj zdravstva, veliko bolj dostopnih, česar se dobro zavedajo tudi v zavarovalnici Triglav.

5. **Jeseni 2021 se Dodo poveže s *Socialno zbornico Slovenije***

Jeseni 2021 je Dodo, kot eden izmed avtorjev, dobil vabilo, da prispeva poglavje o skupnih dejavnikih v superviziji za monografijo, ki naj bi jo pod uredniško taktirko Simone Gerenčer in Lie Katarine Kompan Erzar, predsednice Sekcije za

- 4 Dodo je svojim priročnikom požel veliko zanimanja na nacionalki, kar je na ogled na povezavi <https://www.rtvsl.si/rtv365/arhiv/174902934?s=tv>
- 5 Kratek video povzetek prireditve zavarovalnice Triglav z naslovom *Poiskati pomoč je pogumno*, kjer je imel Dodo glavno besedo je dostopen na povezavi <https://www.youtube.com/watch?v=RU-oOgVollc&t=2s>

supervizorje z licenco na področju socialnega varstva, izdala Socialna zbornica Slovenije (SZS). V vabilu je bilo poudarjeno, da naj bi težišče monografije bilo na ključnem skupnem dejavniku, ki je Dodu še posebno ljub, to je na supervizijskem odnosu oziroma medosebnem prostoru, ki ga supervizorji soustvarjajo s supervizanti in udeleženi v supervizijskem procesu. Supervizijski odnos naj bi znani slovenski avtorji-supervizorji osvetlili z različnih vidikov, ob tem pa zajeli tudi zgodovinski pregled oziroma razvoj odnosa v superviziji ter temelje delovanja odnosa. Supervizijski odnos naj bi osvetlili kot prostor učenja ter razvoja stroke in sprememb, razumevanja in umeščanja izkustva, kot prostor skrbi za odnose, večanje osebne svobode, prepoznavanja odgovornosti, skrbi za kolektiv in za vzajemni proces strokovne in osebne rasti vseh udeleženi v supervizijskem procesu.

Postopno se je izhodiščna ideja glede izvedbe, ob tem da je vsebinski koncept ostal nespremenjen, razvila v skupen projekt SKZP in SZS, katerega plod imate ta trenutek pred očmi – tematsko številko Kairosa posvečeno superviziji. Pod vplivom Doda je namreč pri urednicah monografije dozorelo spoznanje, da je supervizija področje, ki je zaradi skupnih dejavnikov transteoretično in transdisciplinarno. Transteoretično v smislu, da teoretičnih osnov supervizije kljub številnim teoretičnim modelom, ki jih lahko razdelimo v tri skupine (teorije, ki temeljijo na psihoterapevtskih teorijah ter razvojne in procesne teorije supervizije), brez upoštevanja teorije skupnih dejavnikov ne moremo v polnosti zajeti z nobeno od njih, in transdisciplinarno v smislu, da so skupni dejavniki v supervizijskih praksah uporabni na različnih strokovnih področjih, npr. v psihoterapiji, socialnem delu, socialni in specialni pedagogiki, psihiatriji oz. medicini, klinični psihologiji in drugih oblikah psihološke pomoči idr.

Tako je Dodu pripadla čast, da prispeva uvodno poglavje o skupnih dejavnikih v superviziji, ki je relevantno tako za supervizijo psihoterapije kot socialnega dela in drugih oblik psihosocialne pomoči. V njem je postavil okvir celotni publikaciji, v kateri so poleg uvodnika zaslužne profesorice ddr. Marije Ovsenik, predsednice upravnega odbora SZS, in Vilka Kobla, generalnega sekretarja SZS, zbrani znanstveni in strokovni članki Tatjane Rožič, Nuše Kovačević Tojnko, Nataše Dernovšček Hafner, Božidarja Popovića, Lidije Bašič Jančar, Polonce Majcenovič, Mirjane Palčič Bubnič in Mirana Možine, poleg tega pa smo tudi v informativnem delu revije ostali zvesti naslovni tematiki z raznimi supervizijskimi branji in novicami s področja supervizije. Dodo se namreč dobro zaveda, da je prav transteoretični in transdisciplinarni pristop k superviziji tisti, ki lahko ključno doprinese h kvalitetnemu usposabljanju strokovnega podmladka na vseh naštetih področjih uporabe supervizije (slika 4).

In glede na čas izida te številke Kairosa tudi v Dodovem imenu vsem avtoricam in avtorjem, recenzentkam in recenzentom, bralcem in bralkam želim SREČNO 2023!

